

ชื่อเรื่อง : พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยที่พบในเขตจังหวัดสุโขทัย

ผู้วิจัย : นายวันชัย วงศ์เทพนิวัติ

ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประจักษ์ สายแสง

ประเภทบทนิพนธ์ : วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา), 2540

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับพระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยที่พบในเขตจังหวัดสุโขทัย จำนวน 328 องค์ ได้ทำการศึกษารูปแบบหรือพุทธลักษณะของพระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัย สามารถจัดกลุ่มได้ 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยปางมารวิชัย (PMV) แบ่งออกได้ 16 รูปแบบ

กลุ่มที่ 2 พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยปางสมาธิ (PST) แบ่งออกได้ 4 รูปแบบ

กลุ่มที่ 3 พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยปางประทับยืน (PPT) พบรูปแบบเดียว

กลุ่มที่ 4 พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยปางประทานอภัย (PAT) แบ่งออกได้ 2 รูปแบบ

กลุ่มที่ 5 พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยปางลีลา (PLL) แบ่งออกได้ 3 รูปแบบ

เมื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบหรือพุทธลักษณะของพระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยที่ทำด้วยดินเผาเท่านั้น พบว่า พระพิมพ์ดินเผาศิลปะสุโขทัยเป็นพระพิมพ์ดินเผาที่มีมือข้างสุโขทัยได้จำลองรูปแบบหรือพุทธลักษณะมาจากพระพุทธรูปศิลปะสุโขทัยขนาดต่าง ๆ ทุกปาง เช่น ปางมารวิชัย ปางสมาธิ ปางประทับยืน ปางประทานอภัย และปางลีลา รูปแบบหรือพุทธลักษณะของพระพิมพ์ดินเผาในแต่ละปาง จากการวิเคราะห์รูปแบบพบว่า พระพิมพ์ดินเผารุ่นแรก ๆ ของแต่ละปาง จะมีรูปแบบหรือพุทธลักษณะเฉพาะแบบศิลปะสุโขทัย รุ่นต่อ ๆ มาช่างสุโขทัยจึงได้มีการพัฒนารูปแบบหรือพุทธลักษณะอื่น ๆ มาประกอบตามความเชื่อหรือความสนใจของผู้สร้าง ส่วนวัตถุประสงค์ในการสร้าง คงทำขึ้นไว้เคารพบูชา หรือบรรจุไว้ในเจดีย์สถานเพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนา